ΕΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ

Η ΚΥΡΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΠΡΗ ΒΕΝΤΑΓΙΑ

Ὁ Κινέζος Τσουὰν-Τσὲν ἦταν ἕνας νεαρὸς λόγιος ποὺ δὲν ἔδινε σημασία στὰ φθαρτὰ πράγματα τοῦ κόσμου καὶ συγχρόνως δὲν πίστευε οὔτε στὰ αἰώνια.

Ἕνα πρωΐ, ἐνῶ ὁ Τσουὰν-Τσὲν περιφερόταν ἄσκοπα στὶς λουλουδισμένες πλαγιὲς τοῦ βουνοῦ Νάμι-Χοά, βρέθηκε, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβη, μέσα σ' ἕνα νεκροταφεῖο.

Βλέποντας τοὺς ἀμέτρητους τάφους ποὺ ἁπλωνόντουσαν πέρα ἀπ' τὸν ὁρίζοντα, ὁ σοφὸς αὐτὸς νέος ἄρχισε νὰ συλλογίζεται τὴ μοῖρα τοῦ ἀνθρώπου.

—Ἀλλοίμονο! εἶπε μέσα του. Νὰ τὸ σταυροδρόμι ὅπου καταλήγουν ὅλοι οἱ δρόμοι τῆς ζωῆς. Μιὰ καὶ μπῆ κανεὶς στὴν κατοικία τῶν νεκρῶν, δὲν ξαναγυρίζει πιὰ στὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

Ἡ γνώμη αὐτὴ δὲν ἦταν, βέβαια, οὔτε νέα, οὔτε ἐξαιρετική, ἀλλὰ συνόψιζε ἐπιγραμματικὰ τὴ φιλοσοφία τοῦ Τσουὰν-Τσέν.

Ἐνῶ λοιπὸν γυρνοῦσε σκεπτικὸς ἀνάμεσα στοὺς τάφους, εἶδε ξαφνικὰ μιὰ νέα γυναῖκα ποὺ φοροῦσε ροῦχα πένθους, δηλαδὴ ἕνα ἄσπρο φόρεμα ἀπὸ χοντρὸ καὶ κακοραμμένο ὕφασμα.

Ἡ γυναῖκα αὐτὴ καθότανε κοντὰ σ' ἕναν τάφο κι' ἔκανε ἀέρα μὲ μιὰ ἄσπρη βεντάγια στὸ νωπὸ ἀκόμα χῶμα.

Περίεργος νὰ μάθη τὴν αἰτία τῆς τόσο περίεργης αὐτῆς πράξεως, ὁ Τσουὰν-Τσὲν χαιρέτισε εὐγενικὰ τὴ γυναῖκα καὶ τῆς εἶπε:

—Μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ σᾶς ρωτήσω, κυρία μου, ποιὸ πρόσωπο θάψατε σ' αὐτὸν τὸν τάφο καὶ γιατί κοπιάζετε τόσο πολὺ νὰ κάνετε ἀέρα στὸ χῶμα ποὺ τὸ σκεπάζει; Εἶμαι φιλόσοφος καὶ ἀναζητῶ τὶς αἰτίες τῶν πραγμάτων. Γι' αὐτὸ σᾶς ρωτῶ...

Ἡ νέα γυναῖκα ὅμως, χωρὶς νὰ πάψη νὰ κουνάη τὴ βεντάγια της, κοκκίνισε, ἔσκυψε περισσότερο τὸ κεφάλι της καὶ ψέλλισε μερικὰ λόγια ποὺ ὁ σοφὸς δὲν μπόρεσε νὰ τ' ἀκούση.

Ὁ Τσουὰν-Τσὲν ἐπανέλαβε πολλὲς φορὲς τὴν ἐρώτησί του, ἀλλὰ χωρὶς ἀποτέλεσμα. Ἡ νέα γυναῖκα δὲν νοιαζότανε καθόλου γι' αὐτόν. Φανότανε πὼς ὅλη της ἡ προσοχὴ εἶχε συγκεντρωθεῖ στὸ χέρι της, μὲ τὸ ὁποῖο κουνοῦσε τὸ ριπίδι της.

Ὁ Τσουὰν-Τσὲν ἀπομακρύνθηκε λιπημένος. Ἂν καὶ ἤξερε πὼς ἄλα εἶνε μάταια, ἡ φύσι του ὡστόσο τὸν ἔσπρωχνε νὰ ζητᾶ τὶς αἰτίες τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων. Καὶ τὰ ἀσήμαντα αὐτὰ πλάσματα μὲ τὰ φαντάσματα τοῦ ἐνέπνεαν μιὰ ζωηρὴ περιέργεια.

Ἐξακολούθησε λοιπὸν ἀργὰ τὸν περίπατό του, γυρίζοντας κάθε τόσο γιὰ νὰ δῆ τὸ ριπίδι ποὺ κουνιόταν σὰν φτερὸ πεταλούδας.

Ἔξαφνα, μιὰ γρηᾶ γυναῖκα, ποὺ δὲν τὴν εἶχε προσέξει προτήτερα, παρουσιάστηκε μπροστά του καὶ τοῦ εἶπε:

—Σᾶς ἄκουσα νὰ κάνετε στὴν κυρία μιὰ ἐρώτησι, στὴν ὁποία ὅμως αὐτὴ δὲν σᾶς ἀπάντησε. Ἐγὼ λοιπὸν εἶμαι διατεθειμένη νὰ ἱκανοποιήσω τὴν περιέργειά σας, πρῶτον ἀπὸ τὴν ἔμφυτη φιλοφροσύνη μου καὶ δεύτερον μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θἄχετε τὴν καλοσύνη νὰ μοῦ δώσετε ὡς ἀμοιβὴ ὅσα χρειάζονται γιὰ ν' ἀγοράσω ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς ἕνα μαγικὸ χαρτὶ ποὺ νὰ παρατείνη τὴ διάρκεια τῆς ζωῆς μου.

Ὁ Τσουὰν-Τσὲν ἔδωσε στὴ γρηᾶ ἕνα νόμισμα καὶ τότε αὐτὴ τοῦ εἶπε τὰ παρακάτω λόγια:

—Ἡ γυναῖκα ποὺ εἴδατε πάνω στὸν τάφο εἶνε ἡ κυρία Λοῦ, χήρα ἑνὸς λογίου ποὺ λεγόταν Τάου καὶ ποὺ πέθανε πρὶν ἀπὸ δεκαπέντε μέρες, ὕστερ' ἀπὸ μιὰ μακρυὰ ἀρρώστεια. Ὁ τάφος ποὺ εἴδατε εἶνε ὁ τάφος τοῦ συζύγου της. Οἱ δυὸ αὐτοὶ ἄνθρωποι συνεδέοντο μὲ μιὰ τριφερώτατη ἀγάπη.

Ὅταν ὁ Τάου ξεψυχοῦσε, δὲν μπόρεσε νὰ παρηγορηθῆ γιὰ τὸν ἀποχωρισμό της καὶ ἡ ἰδέα πὼς ἀφίνει πίσω του τὴ γυναῖκα του στὸ ἄνθος τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὀμορφιᾶς της, τοῦ ἦταν ἀνυπόφορη. Ὡστόσο δὲν ἐπαναστατοῦσε ἡ ψυχή του, γιατὶ ἦταν ἕνας πρᾶος χαρακτήρας καὶ ἐποτασσόταν εὔκολα στὸ πεπρωμένο.

Ἡ κυρία Λοῦ ἐν τῷ μεταξὺ ἔκλαιγε πικρὰ πάνω ἀπὸ τὸ προσκέφαλο τοῦ ἑτοιμοθάνατου συζύγου της καὶ ὁρκιζότανε στοὺς θεοὺς πὼς δὲν θὰ ζοῦσε ὕστερ' ἀπ' αὐτὸν καὶ πὼς θὰ πέθαινε μαζύ του.

—Κυρία, τῆς εἶπε τότε ὁ Τάου, μὴν τ' ὁρκίζεσαι αὐτό!

—Ἔστω, ἀποκρίθηκε ἡ Λοῦ. Ἂν ὅμως πρόκειται νὰ ἐπιζήσω, ἂν καταδικαστῶ ἀπὸ τὰ πνεύματα νὰ βλέπω τὸ φῶς τῆς ἡμέρας μετὰ τὸ θάνατό σου, δὲν θὰ γνωρίσω ποτὲ ἄλλον ἄντρα.

—Οὔτε γι' αὐτὸ μὴν ὁρκίζεσαι, κυρία, τῆς εἶπε ὁ Τάου.

—Ὦ, κύριε, ἐπίτρεψέ μου νὰ ὁρκιστῶ τουλάχιστο πὼς δὲν θὰ παντρευτῶ πρὶν ἀπὸ πέντε χρόνια μετὰ τὸ θάνατό σου...

Ἀλλὰ ὁ Τάου τῆς ἀποκρίθηκε πάλι:

—Οὔτε κι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ ὁρκιστῆς. Ὁρκίσου μονάχα νὰ κρατήσης πίστι στὴ μνήμη μου, ὡσότου νὰ ξεραθῆ τὸ χῶμα τοῦ τάφου μου!

Ἡ κυρία Λοῦ ὁρκίστηκε μὲ προθυμία κι' ὁ καλὸς Τάου ἔκλεισε τὰ μάτια του γιὰ νὰ μὴν τ' ἀνοίξη πειά.

Ἀλλὰ ὅλα περνοῦν ἐδῶ στὴ γῆ καὶ τὸ ποτάμι τοῦ πόνου στερεύει.

Τρεῖς μέρες μονάχα πέρασαν ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Τάου κι' ἡ θλῖψι τῆς κυρίας Λοῦ ἔγινε πιὸ ἀνθρωπινή.

Στὸ μεταξὺ ἔμαθε πὼς ἕνας νεαρὸς μαθητὴς τοῦ μακαρίτη ἐπιθυμοῦσε νὰ τὴν δῆ καὶ νὰ τὴν παρηγορήση. Ἡ χήρα τότε σκέφτηκε, καὶ πολὺ σωστά, πὼς θὰ ἦταν ἄτοπο νὰ μὴ τὸν δεχτῆ.

Τὸν ἐδέχτηκε λοιπὸν ἀναστενάζοντας. Ὁ νέος ἦταν κομψὸς κι' εἶχε ὡραία φυσιογνωμία. Τῆς μίλησε πολὺ λίγο γιὰ τὸ διδάσκαλό του καὶ πάρα πολὺ γιὰ τὴν ἴδια.

Τῆς εἶπε ἀκόμα πὼς κάτι αἰσθανόταν γι' αὐτή, πὼς τὴν συμπαθοῦσε. Ἡ Λοῦ τοῦ ἐπέτρεψε τότε νὰ τῆς ἐξομολογηθῆ τὴν ἀγάπη του κι' αὐτὸς τῆς ὑποσχέθηκε νὰ τὴν κάνη γυναῖκα του.

Κι' ἔτσι ἡ κυρία Λοῦ κάθεται τώρα πάνω στὸν τάφο τοῦ συζύγου της καὶ προσπαθεῖ νὰ στεγνώση τὸ χῶμα μὲ τὸ ριπίδι της, γιὰ νὰ μπορέση νὰ παντρευτῆ μιὰ ὥρα ἀρχίτερα.»

Ὅταν ἡ γρηᾶ τελείωσε τὴ διήγησί της, ὁ σοφὸς τράβηξε πρὸς τὰ ἔξω καὶ συλλογιζόταν στὸ δρόμο:

—Ἡ νειότη εἶνε σύντομη. Τὸ πάθος δίνει φτερὰ στοὺς νειοὺς καὶ στὶς νειές. Ἂν, παρ' ὅλα αὐτά, ἡ κυρία Λοῦ προσπαθεῖ νὰ κρατήση τὸν ὅρκο της, αὐτὸ σημαίνει πὼς εἶνε ἐνάρετη γυναῖκα...

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ

Ὁ διάσημος ζωγράφος τῆς Ἀναγεννήσεως Σάντρο Μποτιτσέλλι.

Στενοχωρημένη ἀπ' τὸ θαυμασμὸ ποὺ σκορπάει γύρω της, ἡ νύνιμφη, κοκκινίζοντας, σκεπάζεται μὲ τὸ νυφικό της πέπλο, σταυρώνει τὰ ὡραῖα της χέρια στὸ στῆθος της καὶ σκύβει τὰ δειλιασμένα της βλέμματα πρὸς τὴ γῆ. Τὸ ἄστρο τῆς Ἀφροδίτης ἐπρόβαλε. Τὸ χαιρετοῦν μὲ νέα τραγούδια καὶ μὲ τὸ συρτὸ ποὺ χορεύουν τὴ βραδιὰ τοῦ γάμου.

Ὅμως ποιοὶ νἄναι αὐτοί, ποὺ τ' ἀπαισιά τους βλέμματα, σκορπίζοντας σπίθες κάτου ἀπ' τὰ σαρίκια τους, ξεχύνουν τὴ φρίκη σ' ὅλες τὶς καρδιές; Τί γυρεύουν ἀνάμεσα στὰ κορίτσια αὐτὰ ποὺ ἀρχίζουν τώρα νὰ τρέμουν ὁλόκορμα;

Φύγε, Τερέζα μου, φύγε!

Οἱ δοῦλοι τοῦ τύραννου ἔρχονται νὰ σ' ἁρπάξουν ἀπ' τὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἄντρα σου. Οἱ λαίμαργοι λύκοι χυμίζουν πρὸς τὸ θῦμα τους. Γελοῦν γιὰ τὰ δάκρυά σου καὶ τὰ παρακάλια σου. Κύτταξε!... Φτάνουν!... Θὰ σ' ἁρπάξουν!...

—«Δυστυχισμένος ἐγώ!... Προτοῦ τ' ἅτιμά τους χέρια σ' ἀγγίξουν, τὸ μαχαῖρι αὐτὸ ἂς σὲ λυτρώση!...»

Ἔτσι μιλάει ἀτελπισμένος ὁ Ἀλέξης καὶ ξαφνικὰ μπήγει τὸ φονικὸ ὅπλο στὸ στῆθος τῆς ἀκριβῆς του. Γέρνει ἐπάνω της τώρα, τῆς ψιθυρίζει κάτι, καὶ μεμιᾶς τὸ μπήγει στὴν καρδιά του καὶ πεθαίνει στὸ πλάϊ της.

Τὴν ἄλλη μέρα, ὅλοι οἱ καλεσμένοι στὸ γάμο κι' ἄλλοι πολλοί, μὲ θρήνους καὶ κλάματα ἀκολουθοῦν, ἀνάμεσ' ἀπ' τὰ φειδωτὰ μονοπάτια τοῦ λαγκαδιοῦ ἕνα ξόδι, τραγουδῶντας πένθιμους ψαλμούς.

Στὰ πόδια ἐκεῖ τοῦ λόφου, κάτου ἀπ' τὸν ἴσιο ἑνὸς κυπαρισσιοῦ καὶ γύρω ἀπὸ ροδοδάφνες καὶ γαλάζια τραχήλια, ἀνοίγουν ἕναν τάφο...

Αὐτοῦ κοιμοῦνται οἱ διὸ ἄτυχοι νιόπαντροι. Ἄμποτε ὁ αἰώνιος ὕπνος τοὺς νἄναι γαλήνιος.

Οἱ Ἀρκάδες λατρεύουν τὴ μνήμη τους καὶ διηγοῦνται στοὺς ξένους τὸν ἄτυχον ἔρωτα τοῦ Ἀλέξη καὶ τῆς Τερέζας.

Γιὰ τὴ διασκευή: ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ